

ירקוץ דברות קודש

פרשת
פקודי
תשע"ו

כל הזכויות שמורות
לוועד להוצאת
ספרי כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א
פק"ק קרית יואל יצ"ו

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קלבונו לא באו בחשבון

אֵלֶּה פקודי המשכן משכן העדות, איתחא במדרש רבה (פני"א ס"ג) אמר משה לפני הקב"ה, רבון העולם עשינו את מלאכת המשכן והותרנו, מה נעשה בנוחר, אמר לו לך ועשה זהם משכן לעדות. ופירש היפה תואר דהיינו בית מדרש גדול ובית ועד לתלמוד. והקשה בצנין אריאל צפרשתן האידך הותר להוריד המותר מנדבת המשכן לקדושה קלה הימנה, והלא משה רבינו היה גזר על מלאכת המשכן, וקי"ל בשולחן ערוך (אורח חיים סימן קנ"ג ס"ה) דלאחר שצא ליד גבאי אין מורידין את המותר מקדושה חמורה לקדושה קלה.

ויתבאר על פי מה דמתאמר משמיה דהרה"ק מהר"י מצעלזא זי"ע לפרש הפייט (במוסף לשבת שקלים) אור פניך עלינו אדון נשא, ושקל אשא בצית נכון ונשא. וקשה דהלא החיוב הוא לתת מחלית השקל ולא שקל שלם. וביאר בהקדם דברי הגמרא (ברכות כ:) אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, כתבת צתורתיך (דברים י"ו) אשר לא ישא פנים, והלא אהה נושא פנים לישראל, דכתוב (במדבר ו' כו) ישא ה' פניו אליך, אמר להם וכי לא אשא פנים לישראל שכתבתי צתורה (דברים ח' י) ואכלת ושבעת וברכת, והם מדקדקים על עלמם עד כזית עד כזינה. ומלא כי בגלל שישראל מחמירים ומדקדקים על עלמם יותר מן החיוב, הקב"ה נושא להם פנים. אך החיוב בכל המנוות שאפשר להדר ולהוסיף, אצל זמנות מחלית השקל הרי הזהיר הכתוב העשיר לא ירבה, ואי אפשר לקיים זו הידור מלוא, ואם כן היאך אנו מתפללים על נשיאת פנים אור פניך עלינו אדון נשא. אמנם מבואר במס' שקלים (דף ק"ד.) אם שקל על ידו ועל יד חצירו חייב בקלבונו אחד, וביאר בקרבן העדה, כי השוקל שקל שלם, מחלית השקל בשצילו ומחלית השקל מלוא לחצירו, חייב בקלבונו, כלומר דבר מועט שמוסיפים על מחלית השקל כשרוצין ליקח מן השולחני שתי חלאי שקלים צעד שקל שלם. הרי שיש אפשרות להמהדרין

זמנות שילוח לחצירו מחלית השקל ויתן שקל שלם צעדו וצעד חצירו, ואז יוכל להוסיף קלבונו, וזהו הפירוש אור פניך עלינו אדון נשא, שישא הקב"ה פנים לישראל, והטעם כי ושק"ל אשא בצית נכון ונשא, היינו שהציא שקל שלם צעדו וצעד חצירו והולך להוסיף קלבונו, עכ"ד.

ובזה יל"פ מאמרם ז"ל (מגילה יג:) גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהן לשקליו, דהנה כתבו התוס' (מגילה עז. ד"ה ודחי) שמעתי שעשרה אלפי ככר כסף עולין חלי שקל לכל אחד מישראל שהיו שש מאות אלף כשילאו ממנאים, ואמר שיתן לאחשורוש כל פדיונם, ודוק ותשכח, עכ"ל התוס'. ולפי האמור י"ל כי המן הרשע חשב שהוא יודע החשבון כמה עולה מספר מחלית השקל של כל בני ישראל, וכיון שהוא יתן כנגד כולם, יכנסו תחת ידו, אך האמת הוא שטעה בדבר, שהרי בני ישראל נתנו שני אנשים ביחד שקל שלם בתוספת קלבונו, וכשתארף כל הקלבונו ביחד יש כאן הרבה יותר מעשרה אלפי ככרי כסף, וזהו לפיכך הקדים שקליהו"ן לשקליו, היינו שבני ישראל נתנו שקלים שלימים צעד שני בני אדם ועם תוספות קלבונו, וממילא הופר עלתו של המן הרשע.

ומעתה יוצן היאך היה להם מותר צנדבת המשכן, כי בפסוקים מפורש וכסף פקודי העדה מאת ככר ואלף ושצט מאות וחמשה ושצעים וגו' צקע לגלגלת מחלית השקל בשקל הקודש וגו', והסכום הזה הוא הסכום הנכון העולה ממה שנתנו כל בני ישראל מחלית השקל, אצל הקלבונו לא חשב, ויתכן שזהו המותר שנשאר ממלאכת המשכן, וקלבונו אלו לא הקדישו אף מתחילה למלאכת המשכן, ושפיר בנו מזה בית המדרש, ואין זה מורדה לקדושה קלה כי מתחלה לא הוקדשו להקדושה חמורה. (תשנ"ו)

*

הגליון נתנדב ע"י ידידינו

הרבני הנגיד מו"ה פינחס משה לאנדא הי"ו

אב"י בעיר בארא פארק

לקראת שב"ק פרשת פקודי באתרא קדישא מירון בצילא דמהימנותא של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לכבוד התנא אלקי רבי שמעון בר יוחאי

תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו הוא ימליץ טוב בעדינו

בבא קדושת התעוררות של משה רבינו

א"ה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה, דקדקו המפרשים למה משמיענו שהיה על פי משה, וכי עד עכשיו לא ידענו שהכל היתה על פי משה, גם לריך ביאור דהיה לו לומר על ידי משה, מהו על פי.

והנה על פי מה שכתב ביערות דבש (ח"א דרוש ז) אהא דכתיב (דברים ו ה) בכל נפשך ובכל מאורך, כי בכל נפשך פירושו שמחוייב כל אחד מישראל למסור נפשו על קדושת השם, והמבחן לזה לידע אם הוא מוכן ומזומן לכך, הוא בכל מאורך, כי בזה עוסק האדם כל ימיו חלדו לאסוף חיל וללבוז הון, ובאם יעמוד בנסיון של ממון עבור כבוד שמו יתברך לפזר לזקק יותר מכפי יכלתו וכדומה, עד נאמן הוא אשר גם אם יזמן לפניו למסור נפשו בפועל על קידוש השם לא יהיה מעכב, ולזה זכרה תורה בכל מאורך אחר בכל נפשך, עכ"ד.

והנה כתב ח"ז זללה"ה בייטב לב (פי ממות) שיש לדיקים אשר אף גם בהיותם מתבודדים בינם לבין קונם באים בהתקשרות עם כללות לבני ישראל האחוזים זה בזה, ובהם הם מעוררים הלבבות לפשפש במעשיהם ולשוב לאביהם שבשמים, עכ"ד.

ולפי זה יתכן כי מה שזכו כל ישראל להתנדב בתרומת המשכן בהתלהבות וחשק גדול, והם הביאו אליו נדבה בצוקר בצוקר, וזה היה מעין מסירות נפש למסור ממונם שערחו על זה ימים רבים, דבר זה נעשה בכה התלהבות דקדושה של משה רבינו, שנתעורר בפנימיות לבבו למסור נפשו לה', ומרוב תשוקתו נתן את תרומת ה' בנדבת המשכן, ובכח זה היה מעורר גם בלב עדת בני ישראל התעוררות נפלאה לשוב אל ה' ולדבקה בו, עד שגם הם נדבו לבם ונפשם ומאודם לה' בכוונה אמיתית.

וזדו ביאור הכתוב אלה פקודי המשכן אשר פקד על פי משה, פירוש מה שנתנו בני ישראל נדבת הלב למשכן זה היה על ידי כח קדושתו של משה רבינו, שהוא הוליד בפנימיות לבבם ההשתוקקות לעשות רצון ה' בלי גבול במסירת נפש ממש, ומכח זה התנדבו כולם בנדבת המשכן. (תש"ט)

*

גם השב ואל תעשה נחשב לקיום המצוה

א"ה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה, איתא בזוהר הקדוש (דף רכ). רבי יוסי פתח (תהלים לא ט) מה רב עוצבך אשר לפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם, ולריך ביאור.

ונראה בהקדם לבאר הגמרא במס' מגילה (דף יג:) אמר ריש לקיש, גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדיהם שקליהן

לשקליו. וראוי להבין צמח היה יפה כוחם של שקלי ישראל לדחות גזירתו של המן. גם יש לתת טעם לדבר שזו השי"ת לתת מחלית השקל ולא שקל שלם.

וייף על פי מה דאיתא בגמרא (פסחים כג.) שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה, כיון שהגיע לאת ה' אלקיך תירא (דברים י ט) פירש, אמרו לו תלמידי רבי כל אתין שבתורה שדרשת מה תהא עליהם, אמר להם כשם שקבלתי על הדרישה כך אקבל שכר על הפרישה. ולריך ביאור כוונת אמרו כך אקבל שכר על הפרישה, דבשלמא על הדרישה שייך קיבול שכר, כיון שמלאת עשה הוא לדרוש ולחדש חידושי תורה, מה שאין כן על הפרישה על מה יבא בשכרו.

וביאר ח"ז זללה"ה בקדושת יו"ט (פי תרומה) כי בכל מלות עשה שבתורה נכלל גם כן לא תעשה, דכשם שמלאת לקיים העשה כדי לעשות נחת רוח להצורא ז"ה, כן אם על ידי קיום העשה נולד אחר כך דבר שהוא נגד רצונו יתברך, אז מלאת לפרוש ממנה, כי אז נתמלא רצונו ית' שהוא בשב ואל תעשה, ועל כן כיון שהגיע לאת ה' אלקיך תירא, והתירא לרבות לירא עמו ית"ש, על כן פירש, ועל ידי שהיה נראה בעיניו שזהו רצונו יתברך שיהיה שב ואל תעשה, נחשב לו הפרישה למלאת כאילו היה דורש, וזה שאמר כשם שקבלתי שכר על הדרישה, שזה רצונו יתברך, כך אקבל שכר על הפרישה כי גם בזה נתמלא רצון ה', עכ"ד.

ובזה י"ל בטעם שזוה הקצ"ה לתת מחלית השקל דוקא ונלעוו באזהרה העשיר לא ירבה ממחלית השקל, כי בוודאי בעת שהביאו בני ישראל תרומת ה' וקיימו מלאת הצורא בקום ועשה, נפשם ערגה להוסיף עוד מחלית השקל כדי שיהיה לכה"פ שקל שלם, אלא בהכרח נמנעו מזה מחמת מלות ה', מנלא שקיימו חלי המלאת בקום ועשה, וחלי השני בשב ואל תעשה, ובוודאי כשם שקבלו שכר על הדרישה היינו החלי הראשון, כך קבלו שכר על הפרישה על מה שלא הביאו חלי השני אף על פי שהיה להם רצון להביאו, ומנלא שבאמת נחשב להם כאילו הביאו שקל שלם, אלא שהחלי הראשון היה בקום ועשה והחלי השני בשב ואל תעשה, ומטעם זה לזה השי"ת לתת מחלית השקל דוקא, להורות בזה דרך בעבודת ה', שריך האדם לקיים מלאת הצורא בקום ועשה, ולפעמים ביטולה זה קיומה בשב ואל תעשה, ולריך לעשות הכל בהשכל ובעת למטן כבוד שמו יתברך.

והנה מבואר בתוס' (מגילה עז. ד"ה ודחי) שהמן ראה ליתן עשרת חלפים ככר כסף עבור בני ישראל, והוא מכון כנגד מה שנותנים בני ישראל מחלית השקל, והאריכו בזה המפרשים לבאר החשבון. עכ"פ מבואר מזה שראה המן לשקול כנגד שקלי ישראל, כדי שעל ידי זה יהיה לו כח כנגדן, אמנם עשה דמיונו, כי באמת נתנו בני ישראל שני חלאי שקלים, מחלית בקום ועשה ומחלית בשב ואל תעשה, ובשניהם עשו

ואפ"ל על פי מאמר מרן הצעש"ט הקדוש זי"ע (הוצא בתולדות יעקב יוסף פ' צא) על הכתוב (תהלים ז' א) אל נקמות הוי"ה אל נקמות הופיע, ולכאורה איך שייך בנקמה שם הרחמים, אלא משל לאיש כפרי שמרד במלך שהכה ורגם איקונין של מלך או כיוצא בזה, מיד עשה המלך אותו לראש והעלהו ממדריגה למדריגה עד שנעשה משנה למלך, וכל מה שהטיב המלך עמו יותר והביאו ליותר מדריגה, וראה יותר כבוד המלך ומשרתיו והנהגותיו, היה יותר לער לזה הכפרי בזכרו שמרד נגד המלך הגדול הרחמן הזה, וכמה שהיה ראוי לעונש הוא מטיב עמו יותר, והמלך עשה בזכוונה מכוונת, שאם היה ממיתו היה לערו לפי שעה ותו לא, מה שאין כן בדרך זה מלטער כל ימיו איך מלאו לבו למרוד עיני כבודו. יתר מרעבו לדיק ית"ש, כי לא יחפון צמות המת רק שיעשה תשובה, לכן הוא משפיע לאדם כל טוב כדי שיוכנע לבו ביותר. וזה שאמר אל נקמות הוי"ה, ר"ל שנקמות ה' הוא על ידי מדת הרחמים שלא כמדת צער ודם, והוא כי אל נקמות הופיע, ר"ל שהנקמה הוא צמה שהופיע לו מגדולתו, ובראותו גדולת המלך ובזכרו שמרד נגד מלך זה אין לך לער גדול מזה, עכ"ל.

וע"ל פי זה פירשתי מה שאמרו חז"ל במסכת סנהדרין (דף ט"ה) אין צן דוד צא אלא צדור שכולו זכאי או כולו חייב, וצ"ל דבשלמא צדור שכולו זכאי דלזו גם מדת הדין מחייב שיצא משיח, אבל צדור שכולו חייב מה הכרח הוא זה שכולו חייב דבשציל זה יצא משיח. אמנם לפי דרכינו י"ל על פי מה שאמרו חז"ל (סנהדרין ז"ז:) אין ישראל נגאלין אלא בתשובה, ובכן אם כולו זכאי אז ודאי ישובו ישראל מעמנם והיו הגאולה מכה מדת הרחמים, אבל גם אם כולו חייב נזכה לגאולה וביאת המשיח, כי אז ימייח לנו ה' את הישועה אמיתית ויראו בני ישראל התולוצות אור הגאולה שלימה בדרך עונש התנשאות, וכאשר יתבוננו ויתנו אל לבם איך זכו לזה אחרי שפגעו ומרדו בו יתצרך, על ידי זה ישובו בתשובה שלימה, ועל ידי זה יזכו לגאולה.

ובדרך זה יש לפרש מה שהשיב הקצ"ה למשה לאחר שחילה את פני חלקיו שימחול על מעשה העגל (שמות ל"ג) וציוס פקדי ופקדתי עליהם חטאתם, והוא לכאורה תמוה, וכי לא הועיל תפלתו של משה שימחול החטא. וידועים דברי הקדושת לוי (הוצא בעבודת ישראל פ' בלק) דהאי פקידה הוי לטוב. ולפי האמור י"ל, כי משה רבינו התפלל וביקש רחמים על בני ישראל, שהגם שהן מוכרחין לקבל עונש על חטאתם, עם כל זה תהיה העונש בדרך התנשאות, בצחינת משוך חסדך ליודעך, שינשאת למעלה ולמעלה ביתר שאת וביתר עוז, והם כשיראו גדול עוצו וחסדו של השי"ת אחרי שחטאו נגדו, יתמלאו בוש והכנעה ועוצה מרדות אחת בלבם של אדם יותר ממאה מלקות, והאומנם כן היה שנתרצה השי"ת לתפילתו, ולזה השיב הקצ"ה ואמר וציוס פקדי ופקדתי עליהם

רצונו יתצרך ועל שניהם קבלו שכר, וכיון שהמנן שקל רק כנגד החצי הראשון על הקום ועשה ולא על החצי השני מה שקיימו בשב ואל תעשה לכך דידן נחם, שהרי צאמת נתנו בכפילה בקום ועשה ובשב ואל תעשה, וחושבנה דידן גדול פי כמה מעשרה אלפי ככר כסף, דכל מה שחשב אחד מישראל ליתן נחשב בכלל הנתינה ועל כולם קבלו שכר. וזה שאמר גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתידי המנן לשקול שקלים על ישראל, וחושבנה דידה היה כנגד חושבנה דידן, לפיכך הקדים שקליה"ן לשקליו, ואף שלא נתנו בני ישראל רק מחצית השקל קראו שקלי"ם, כי היה נחשב לבני ישראל כאילו נתנו שקלים שלימים, דקבלו שכר גם על חציו השני שלא נתנו, ואם כן חושבנה דידן גדול פי כמה, ובזה הפר עלת המנן והיתה הרוחה לישראל.

ובזה יתבארו דברי הזוהר הקדוש, אלה פקודי המשכן משכן העדות, רבי יוסי פתח מה רב עובד אשר לפנת ליראיך פעלת לחוסים צך נגד בני אדם, כי צפרשה זו מונה והולך נדבת בני ישראל זהב כסף ונחושת, וזודאי בני ישראל צאו על שכרם משלם על נדיבת הלב זהב כסף ונחושת, אמנם צאמת הרבה יותר ראו בני ישראל לנדב וליתן למשכן, אלא שנלעוו מפי הצורה יתצרך העשיר לא ירבה בנתינת מחצית השקל, וגם בכללות נדבת המשכן צא הלייו (שמות לו ו) ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלל העם מהביא, ובני ישראל קיימו ועשו רצון הצורה ית' הן בקום ועשה והן בשב ואל תעשה, לכן כשם שקבלו שכר על הנתינה כך קבלו שכר על הפרישה, והנה על החלק שנתנו צפועל, זה הוא ציד צער ודם לנמות הסכום שנדבו, אבל על החלק שלא נתנו צפועל מחמת הלייו שימנעו מלתת עוד, זה אין ציד צער ודם לידע המנין, כי אין אדם יודע מה שבלב חבירו, רק הצורה ית' היודע מחשבות בני אדם ולפניו נגלו כל הנסתרות הוא היודע במכוון מה שראו בני ישראל עוד ליתן נדבת המשכן, אלא שהוכרחו למנוע מזה מחמת ליוו הצורה, ובעל הגמול ישלם להם שכר טוב גם על הפרישה. וזה שדרש הזוהר מה רב עובד אשר לפנת ליראיך, שיותר ממה שכתוב כאן נדבו בני ישראל, דגם כל מה שעלו במחשבתם להביא אלא שנמנעו מחמת הלייו, גם זה נחשב כאילו הביאו, ועל הכל קבלו שכרם משלם. (תשל"ח)

*

עונש בדרך התנשאות

א"ה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה עבודת הלוים ציד איתמר צן אהרן הכהן. ופירש"י משכן העדות, עדות לישראל שיותר להם הקצ"ה על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו צינייהם. וצ"ל איך הוי המשכן עדות על זה.

ב איתא צוהר הקדוש (דף רכ). רבי יוסי פתח (תהלים לא ב) מה רב עובד אשר לפנת ליראיך פעלת לחוסים צך נגד בני אדם, וצ"ל.

ואֵלֶּה נֹאמַר חֲלֵ"ה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, אֹתוֹת לֵא"ה, לְהוֹרוֹת שְׂזָכוֹת לֵאלֹהֵי אֲמִינוֹ לֹא חֲטָאוּ הַגִּישִׁים צִמְעָה הַעֲגֹל, וְלִכְּן לֹא מָלִינוּ צִפְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן בְּמִסְפַּר הַכֶּסֶף חֲלָא כְּפִי חֲשַׁבּוֹן הַאֲנָשִׁים, כִּי הַגִּישִׁים לֹא קִלְקְלוּ צִמְעָה הַעֲגֹל וְלֹא הוֹרִיכוּ לְכַפְרָה, וְזֹאת הֵיחָד מִכַּח קְדוּשַׁת לֵאלֹהֵי אֲמִינוֹ. (תשע"א)

*

הַבְּיֹסוּפִין בְּגִמְרַת הַמִּצְוָה

וְתַבֵּל כֹּל עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּכֵל אֲשֶׁר לֹא הָיָה ה' אֵת מִשְׁחָה בֵּן עֶשֶׂו. וְלִרְיָח צִיּוֹר דְּלִכְאוּרָה מִקְרָא זֶה מִסוּרָם הוּא, דְּתַחֲלָה הָיָה לוֹ לֹמַר וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', וְאַחַר כֵּךְ וְתַכֵּל כֹּל עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד.

וַיִּלְבֹּשׂ עַל פִּי דְצִרֵי הַרְה"ק מֵהַר"י מִצְעֵלָא זְלַה"ה עַל הַפְּסוּק (דְצִרִים כו עז) הַיּוֹם הַזֶּה ה' אֶלְקֵיךְ מִלֹּךְ לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים, וּפִירֵשׂ"י צַח קוֹל מִצְרַחְתּוֹ הַבָּחַת צִיּוּרִים הַיּוֹם תִּשְׁנֶה לִשְׁנֵה הַבָּחַת. וְקָשָׁה דְהַלָּא פְּסוּק זֶה נֹאמַר אַחַר פְּרִשַׁת וַיְדוּי מַעֲשֵׂרוֹת, וְמֵה עֵינֵי צִיּוּרִים לְכַאֵן. אֵךְ הַכוּוּנָה כִּי כִשְׂאֵדָם מִיִּשְׂרָאֵל מִקִּיִּים מִלֹּת ה', וּבְגִמְרַת הַמִּצְוָה חוֹשֵׁב צִנְפֶּשׁוּ מִי יוֹדַע אֵם זְכִיתִי לְקִיִּים הַמִּצְוָה צְשִׁלִּימוֹת, וְלִצְוֵי הוֹמָה צִקְרָבוֹ שְׁהִיָּה יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה בִּיתֵר קְדוּשָׁה, בְּכַח מַחֲשָׁבָה זֹאת מַעֲלָה עֲלֵיו הַכְּחוּצָה כְּאִילוֹ קִיִּים הַמִּצְוָה צְשִׁלִּימוֹת כְּרָאוּי לוֹ. וְלֹא צָרֹף הַשְּׁנֵה הַשְּׁלִישִׁית לְאַחַר שְׁקִיִּים אִישׁ יִשְׂרָאֵל מִלֹּת צִיּוּרִים תְּרוּמוֹת וּמַעֲשֵׂרוֹת, וְהִיָּה מִתְחַוֵּן צִנְפֶּשׁוּ עַל שֵׁלָא קִיִּים מִלֹּת אֵלוֹ בִּיתֵר אֶהְבֵּה וְקְדוּשָׁה, אִזְ צַח קוֹל מִצְרַחְתּוֹ הַבָּחַת צִיּוּרִים הַיּוֹ"ס, כְּלוֹמַר בְּכַח הַמַּחֲשָׁבָה וְהַבְּשִׁחוּקוֹת שִׁישׁ לֵךְ עַתָּה, נַחֲשָׁב לֵךְ כְּאִילוֹ הַבָּחַת צִיּוּרִים הַיּוֹם צְשִׁלִּימוֹת, ע"כ"ד.

וּבְנֵי הַרְה"ק מֵהַר"י ז"ע הַבִּיא רְאוּיָה לְדַבֵּר שֶׁכֵּל זְמַן שֵׁלָא סִילַק עֲלָמוֹ מִן הַמִּצְוָה יִכּוֹל לְהַעֲלוֹת אֵת כָּל הַמִּצְוָה, מֵהָא דְאִיתָא בְּמִס' חֲגִיגָה (ד' ע"ז). לְגַבֵּי הַעוֹבֵל לְתַרּוּמָה וְקְדָשִׁים שֶׁרִיךְ כּוּוּנָה צְעִילָתוֹ, וְאֵם עֲבַל לְחֻלִּין לֹא הוֹחֵזֵק לְתַרּוּמָה, עֲבַל לְתַרּוּמָה לֹא הוֹחֵזֵק לְקְדָשִׁים, אֲבָל אֵם עוֹדָהוּ רִגְלוֹ אֶחָד צְמִים, מֵהֵי כּוּוּנָה לְהַחֲזִיק עֲלָמוֹ לְכָל מֵה שִׁירָלָה. וּמִכַּאֵן שֵׁם אֵדָם מִיִּשְׂרָאֵל עוֹדָנוּ עוֹמֵד בְּגִמְרַת עֲשִׂיַת הַמִּצְוָה וּמִתְחַוֵּן עַל מֵה שֵׁלָא קִיִּים הַמִּצְוָה כְּרָאוּי לוֹ, מוֹעִיל מַחֲשַׁבְתּוֹ לְתַקַּן וְלַהַעֲלוֹת כָּל הַמִּצְוָה צְשִׁלִּימוֹת הַנִּכּוּן, ע"כ"ד.

וּבִזְהָ יִתְצַחַר הַכְּחוּצָה וְתַכֵּל כֹּל עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד, וְאַחַר שֶׁנִּגְמַר מִלֵּאכַת הַמִּשְׁכָּן הַתְּבוּנוֹת יִשְׂרָאֵל צְגוּדֵל קְדוּשַׁת חֵין וְעֵרֵךְ הַמִּצְוָה, וְהַתְּחוּנוֹת עַל שֵׁלָא עֲשׂוֹ אֵת הַמִּלְאכָה בִּיתֵר אֶהְבֵּה וְקְדוּשָׁה הַרְבֵּה הַרְבֵּה יוֹתֵר כְּדִי שִׁיחָא רְאוּי שִׁדוּר צוֹ מִלֵּךְ הַעוֹלָם ית"ש וַיִּשְׁכּוּן שְׁכִינְתּוֹ בְּתַחְתּוּנִים, וְאִזְ דִּיִּקָּא וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּכֵל אֲשֶׁר לֹא הָיָה אֵת מִשְׁחָה בֵּן עֶשֶׂו, כִּי הוֹעִילָה מַחֲשַׁבְתּוֹ לְתַקַּן וְלַהַעֲלוֹת כֹּל עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן צְשִׁלִּימוֹת הַנִּכּוּן. (תשס"ח)

חֲטָאֲתָם, כְּלוֹמַר וְצִיּוּם פְּקִידֵי לְטוֹבָה וְלְצִרְכָּה, וּפְקִידֵי עֲלֵיהֶם חֲטָאֲתָם, לִיסְרָם וּלְעִנְשָׁם צְדָרֵךְ פְּקִידָה לְטוֹבָה.

וּמִצְוַתָּה י"ל שֶׁזֶה הִיָּה סִיבַת הַלְיוּוִי עַל נְדַבַת הַמִּשְׁכָּן לְהַשְׁרוֹת שְׁכִינְתּוֹ צִיּוּנָה יוֹתֵר מִכָּל הָאוֹמוֹת, כְּדִי לְכַפֵּר עוֹן הַעֲגֹל צְדָרֵךְ עוֹנֵשׁ הַתְּנַשְׁאוֹת, וְהִיָּינוּ שְׁתַּחַת עוֹנֵשׁ יְסוּרִים ח"ו, הַגְּדִיל ה' עִמָּהֶם לְהַשְׁרוֹת שְׁכִינְתּוֹ בְּחוּכְסָה, וְצִנֵּי יִשְׂרָאֵל נִתְמַלְלוּ מִזֵּה צוּשָׁה וְחֲרַטְהָ צְרָאוֹתָם רַב חֲסָד מִטָּה כְּלַפֵּי חֲסָד, וְכִיּוֹן שֶׁרָבוּ רַגְשֵׁי הַחֲרַטְהָ בְּלִצְצָם, יְסוּרִין אֵלוֹ הַמַּרְיָקוֹ עוֹנוֹתֵיהֶם, וְעַל כֵּן יוֹתֵר לֵהֶם הַקְּצָ"ה עַל מַעֲשֵׂה הַעֲגֹל.

זֹה שֶׁאֲמַר הַכְּחוּצָה אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הַעֲדוֹת, שֶׁהִיא עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל שׁוֹיֵתֵר לֵהֶם הַקְּצָ"ה עַל מַעֲשֵׂה הַעֲגֹל, שֶׁהִיָּה הַשְׁרָה שְׁכִינְתּוֹ צִיּוּנָה יוֹתֵר מִכָּל אֹמָה וְלִשׁוֹן, וּמַחֲמַת זֶה נִתְמַלְלוּ לְצַבֵּם צְחַרְטָה וְצוּשָׁה, וְעַל יְדֵי זֶה יוֹתֵר לֵהֶם הַקְּצָ"ה עַל מִשְׁחָה הַעֲגֹל, וּגְמַר אֹמֵר אֲשֶׁר פִּקֵּד עַל פִּי מִשְׁחָה, כְּלוֹמַר שְׁדָרֵךְ הַעוֹנֵשׁ זֹאת הִיָּה עַל פִּי מִשְׁחָה, שֶׁהַתְּפַלֵּל עֲלֵיהֶם שְׁתִּיָּה עוֹנֵשׁ צְדָרֵךְ הַתְּקַרְבוֹת, וְנִתְרַחַה הַשְּׁוֹ"ת לִזֵּה שֶׁאֲמַר וְצִיּוּם פְּקִידֵי וּפְקִידֵי.

וַיִּבְלֵ זֶה הַסְּמִיךְ הַזֹּהָר הַקְּדוּשָׁה אֵת הַפְּסוּק מֵה רַב עוֹבֵךְ אֲשֶׁר לְפָנַי לִירְחִיךְ פְּעֵלַת לְחוּסִים צָךְ נִגַּד בְּנֵי אֲדָם, דְּאֵם לְעוֹבְרֵי רְאוּנוֹ כֵךְ, שֶׁהַעוֹנֵשׁ הוּא עַל דְּרָךְ שֶׁמִּשְׁפִּיעַ רַב עוֹב לְצִיַת יִשְׂרָאֵל, קֵל וְחוֹמֵר בֵּן צִנֵּי שֶׁל קֵל וְחוֹמֵר לְעוֹשֵׁי רְאוּנוֹ הַמְקִיִּימִים מִלֹּת בְּלָצַ וּנְפֶשׁ, שֶׁשְׁכָרָם עַד אֵין גְּבוּל וְתַכְלִית עֵין לֹא רֵאחָה אֶלְקִים זוֹלַתָךְ, שִׁיתְקַרְבוּ לְהַשְּׁוֹ"ת בְּאוֹפֵן הַיּוֹלָא מִן הַכֵּלֵל, וַיִּשְׁפִּיעַ לֵהֶם עוֹבֵוֹ וְחֲסָדוֹ עַד אֵין שִׁיעוֹר וְעַרְךָ. (תש"ל)

*

הַבַּחַת שֶׁל חֵינוּךְ הַבְּנוֹת

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הַעֲדוֹת, אִיתָא צִילְקוּב רְאוּבִי (פְּקוּדֵי אוֹת 3) אֵלֶּה אֹתוֹת אֵלֶּה, וְהוּא פְּלֹאִי.

בִּי"ד דְּהֵנָּה צְפִרְשָׁה זֹאת נִמְנוֹ כֹּל מִשְׁקָלֵי נְדַבַת הַמִּשְׁכָּן לְכֶסֶף וְלִזְהָב וּלְנַחֲשָׁת, וְהַזֵּהב וְנַחֲשָׁת הוּא כְּפִי מֵה שֶׁנִּדְבָּו לְבֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַבִּיא לְתַרּוּמַת הַמִּשְׁכָּן, אֲבָל הַכֶּסֶף הֵן תְּרוּמַת מַחֲלִית הַשְּׁקָל צָקַע לְגִלְגוּלַת לְכָל הַעוֹבֵר עַל הַפְּקוּדִים מִבֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה, וְהַגִּישִׁים לֹא נִמְנוּ, שֶׁהֵן לֹא נִתְחַיִּבוּ בְּמַחֲלִית הַשְּׁקָל, מִפְּנֵי שֵׁלָא חֲטָאוּ צְעֵגֵל.

וַיִּשַׁע לְעַמּוּד עַל הַמַּחְקָר, לְמֵה רַק הַאֲנָשִׁים טַעוּ צִמְעָה הַעֲגֹל וְלֹא הַגִּישִׁים, וַיִּשַׁע לֹמַר שֶׁזֶהוּ מִכַּח חֵינוּךְ הַבְּנוֹת שֶׁהִיָּה מוֹשְׁרַשַׁת צְנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל, לְהַתְּנַהֵג בְּתַמִּימוֹת וּבִצִּירָחָה טַהוּרָה, וְלִכְּן הַתְּגַבְּרוּ עַל צְעִלְיָהוֹן וְלֹא טַעוּ צִמְעָה הַעֲגֹל. וְחֵינוּךְ הַבְּנוֹת מוֹרְשָׁה הִיא לָנוּ מֵאֵת לֵאלֹהֵי אֲמִינוֹ, שֶׁהִיא גִידְלָה אֵת דִּינָה צַח יַעֲקֹב, שֶׁהִיא אֶשֶׁה הַרְאֵשׁוּנָה הַנִּזְכָּרָה בְּתוֹרָה שֶׁהִיא צַח יִשְׂרָאֵל.

בר יוחאי מושב טוב
ישבת, יום נסת יום אשר
ברחת, כמערות צורים
שעמדת, שם קנית הודך
והדרך. יש לבאר מה טיבן
של מדריגות הללו שזכה לזה
התנא האלקי בהיותו במערה.

ילקוט דברות קודש

ע"י סדר בר יוחאי - מב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

יתירה, ועל ידי זה שם קנית
הודך והדרך, זכה לתיקון
מדת הו"ד ומחמת זה נמשך
רפואה בעולם. (תשס"ב)

*

בר יוחאי מושב טוב

ישבת כו', ובמערות צורים שעמדת, שם קנית הודך והדרך.

י"ל על פי מה שכתב בנועם אלימלך (פ' תזריע) בביאור מאמרם (ב"ד פ"ב ס"ב) מצינו בתורתו של רבי מאיר כתנות אור באלף, דהנה באמת השי"ת ב"ה ברא את האדם והיה כל גופו אור גדול בלי שום יצר הרע וישיבתו היה בגן עדן, רק שהיה קצת דקה מן הדקה נרנוד יצר כאשר ראינו באמת שחטא, רק שהיה בקושי גדול להנחש להתטיאו, ואחר חטא האדם שאכל מעץ הדעת טוב ורע אז ניתן הבחירה לאדם לעשות טוב ורע חלילה. וברצות האדם דרכי ה' ותורתו הקדושה לשמור כמצוותה לשמה אז נעשה גופו גם כן כתנות אור באלף כאשר תחילת הבריאה, וממילא מבואר הפירוש בתורתו של רבי מאיר, שלפי הנהגתו של רבי מאיר שהיה מתנהג בהתורה הקדושה, היה לו כתנות אור באלף, לפי שתיקן את גופו ואבריו והיו מאירים אור גדול, עכ"ל.

וכבחינה זו כתב השל"ה הקדוש

(מס' שבעות פרק תורה אור) על מה שאמרו חז"ל (יומא ד:) עה"ב ויכסוהו הענן להר ויקרא אל משה וכל ישראל עומדין, לא בא הכתוב אלא למרק האכילה ושתייה שבמעיו לשומו כמלאכי השרת. וקשה הלא בודאי לא היה אוכל משה רק המן שהוא קודש מן השמים והמן היה

נבלע באיברים. ותיירץ דהכוונה היא על חומריות הגוף שהגיע מצד אכילה ושתייה של אדם הראשון באכילה וסחיטת אשכול של ענבים, אשר על כן נתלבש בכתנות עור, והענן בא ומירק זוהמתו ונעשה גופו זך ודק כתנות אור, ועיקר עכירת החומר באדם הם המעיים, על כן אמר למרק הזוהמא עבורה הבא מסיבת אכילה ושתייה, ובזה נעשה כמלאכי השרת, עכ"ל.

ולמדריגה הללו זכה גם התנא רבי שמעון בן יוחאי בהיותו במערה י"ג שנים, שנזכך גופו עד שנעשה כמלאכי השרת, ולזה מצינו בגמרא (שבת ל"ג:) שישב במערה בלי לבוש, כי בישבו במערה ועסק בתורה זכה לזכך את גופו עד שנעשה מלא אור כמו משה רבינו, ולזה פשט בגדיו היינו הבחינה של כתנות עור ונתלבש בכתנות אור באלף. וזה שיסד הפייטן במערות צורים שעמדת, דבישבו במערה בלי לבוש של כתנות

ואפשר לומר בהקדם מה שכתב בליקוטי תורה להאריז"ל (טעמי המצות פ' וירא) בביאור הפסוק (תהלים מא ד) ה' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו, כי החולי הוא בא לאדם מחמת היפוך רחמים לדין, ואור החכמה שהוא יו"ד (והר משפטים כגנ) נסתלק ממנו ונתהפכת יו"ד ונעשית דו"י, גם יו"ד במספרה הוא עש"ר ונהפך להיות ער"ש שהוא שוכב על המטה, הנקרא ער"ש דו"י, ולכן צריך אז שיסעדנו ה', ואז כל משכבו הפכת בחליו, פי' המשכב ששכב הוא ער"ש חוזר להיות עש"ר, וגם חליו שגרם לישכב על מטתו הוא דו"י חוזר להיות יו"ד, ועל ידי כן הוא מתרפא, עכ"ל.

אך י"ל שעל ידי כח התורה זוכין להפוך צירופי אותיות לטוב, כמו שביאר כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה בברך משה (פ' בשלה עמוד קיח) את מאמר המכילתא (פרשת ויסע משה פ"ב) דברי תורה שנתתי לכם רפואה הם לכם. כי מחלה אותיות הלחם (בעה"ט פ' בשלה), ועל ידי עסק התורה הנקראת לחם כמ"ש (משלי ט ה) לכו לחמי בלחמי, יזכו להפוך אותיות מחלה לאותיות הלחם, עכ"ל.

ובזה יש לבאר סגולת יום

הקדוש הזה ל"ג בעומר, שהוא בספירת הוד שבהוד, כי מבואר בספה"ק (עין חיים שער ל"ה פ"ה) בסוד הכתוב (דניאל י ה) והוד"י נהפך עלי למשחית, כי הוד"י נהפך לדו"ה, כמ"ש (איכה א יג) נתנני שוממה כל היום דו"ה. אמנם כתב בקדושת לוי (ס"פ ויצא) שביום הזה ל"ג בעומר מתחיל ההארה של מעמד הר סיני שהיא קבלת התורה. ולכן כיון שמתחיל הארת התורה, חוזר הצירוף מדו"ה להוד"י, ועל ידי זה נמשך רפואה, כי כתב בסידור האריז"ל (בכוונת ברכת יוצר אור) בורא רפואות הוא מדת הוד, וביום הזה שהוא ספירת הוד שבהוד, ומתחיל הארת התורה, נהפך דו"י ונעשית יו"ד הרומזת לחכמה ונמשך רפואה בעולם.

וזהו מושב טוב יו"ב ישבת, שהתנא האלקי היה יושב ועוסק בתורה הנקרא טוב (ברכות ה), יום נסת יום אשר ברכת במערות צורים שעמדת, ושקד שם על התורה יומם ולילה ביגיעה עצומה ובקדושה

עור ועסק בתורה, שם קנית הוד"ך והדר"ך, שזכה להיות שופרה כעין שופרה דארם קדמאה, וזכה להתלבש בכתנות אור. (תשס"ח)

*

בר יוחאי ולשרה תפוחים עלית ללקוט בו מרקחים, סוד תורה כציצים ופרחים, נעשה אדם נאמר בעבוריך. ולכאורה אינו מובן הכוונה למה נאמר נעשה אדם דוקא בשבילו.

ויל"פ בהקדם מה שכתב בבני יששכר (סיון מאמר ב אות יט) על מה שאמרו חז"ל (שבת פח): דבשעת מתן תורה באו המלאכים בטענה ואמרו (תהלים ה ב) תנה הודך על השמים, כי המלאכים השתוקקו לקבל פנימיות התורה, והתירוץ לזה על פי מה שכתב החיד"א (כסא דוד דרוש ד) שהמלאכים באו בטענת מצרניות דינא דבר מיצרא, אבל קי"ל (ח"מ סימן קע"ה סכ"ג) אם יגיע איזה פסידא כל דהו למוכר אם יעמוד הממכר ביד המצרן, אין טענת המצרן טענה. אם כן כיון שהמלאכים אינם יכולים לקיים התורה בדרך הפשט, מיקרי זה כביכול פסידא למוכר הוא נותן התורה, ואין כאן דינא דבר מיצרא, עכ"ד.

אמנם לפי זה מתעורר הקושיא למה באמת זכו ישראל לקבל התורה, ומה יתרון יש לישראל יותר מן המלאכים, הא עדיין איכא פסידא למוכר בזה שנתן תורה לעמו ישראל, כי כמה וכמה אנשים מישראל הן פשוטי עם ואינם יכולים לקיים פנימית התורה. וצריך לומר דכיון שיש בינינו בני עליה שיש בהם תרתי למעליותא, וכמ"ש (פנהרין צג) גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת, כי הם זוכים לקיים פשטות התורה וגם פנימיות התורה, לכן בזכותם דידן נצח וניתנה לנו התורה.

ולזה אמר, ולשרה תפוחים עלית, שזכה רשב"י לרית גן עדן הנקרא חקל תפוחין, ואז זכה ללקוט בו מרקחים סוד תורה כציצים ופרחים, וכיון שזכה לזה בעולם הזה, על כן זכינו בזכותו לקבל התורה, ועל ידי קבלת התורה נתקיימה שמים וארץ כמבואר בגמרא (שבת פח), ובכך נעשה אדם נאמר בעבוריך, שבזכותו נתקיימה הבריאה. (תשס"ג)

*

בר יוחאי ולשרה תפוחים עלית ללקוט בו מרקחים, סוד תורה כציצים ופרחים, נעשה אדם נאמר בעבוריך.

נ"ל בהקדם מה שכתב בסמיכת חכמים (קישור מסכת בבא קמא למס' בבא מציעא) מצינו במפרשים (שלי"ה מאמר תולדות אדם) שני טעמים לקריאת שם אדם, הא' על שם אדמה לעליון (ישעיה יד יד) כביכול, שהוא דמיון הקב"ה כביכול, הב' על שם האדמה אשר לוקח ממנה. ואיתא בגמרא (פנהרין צג) גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת, והיינו

לפי שנקרא אדם מלשון אדמה לעליון בדמיון הקב"ה כביכול, על כן מעלתו על כל מלאכי מעלה. אמנם במדרש (ב"ר פכ"א ס"ה ובנוה"ק) איכא דפליג ולא הוי צדיקים גדולים יותר ממלאכי השרת. והטעם שנקרא אדם הוא לגנאי על שם שנלקח מן האדמה. ובמס' יבמות (דף סא.) קאמר רבי שמעון בן יוחאי, עכו"ם אינן מטמאין באהל שנאמר (יהזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, אתם קרויין אדם ואין העכו"ם קרויין אדם. ורבנן פליגי עליה. והיינו דרבי שמעון ס"ל כי שם אדם הוא מלשון אדמה לעליון, וזה אינו שייך לגבי אומות ואי אפשר לקרותן אדם, אמנם רבנן ס"ל תואר

אדם הוא לגנאי שנלקח מן האדמה, ולכן גם האומות נקראין אדם, עכ"ד. והנה איתא בזהר הקדוש (תזריע דף מת.) בכמה דרגין אתקרי בר נש, אדם, גבר, אנוש, איש, גדול שבכולם אדם, משום דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלקים את האדם בצלמו, וכתיב (שם טו ו) כי בצלם אלקים עשה את האדם, ולא כתיב גבר אנוש איש, עי"ש. ולפי האמור י"ל שבמאמר זה נתגלה לנו סוד הענין דבני ישראל קרויים אדם ואין האומות קרויים אדם, כי תואר אדם מורה כי בצלם אלקים עשה את האדם, לכן גדול שבכולם הוא מדריגת אדם, דאלמלי היה תואר אדם על שם שהוא נלקח מן האדמה, מסתמא היה יותר מעלה בשם איש שהוא לשון חשיבות.

וזה שייסר הפייטן, סוד תורה כציצים ופרחים, היינו מה שנתבאר בספר הזוהר סוד מדריגת אד"ם שיש לו צלם אלקים, נעשה אד"ם נאמר בעבוריך, כי דוקא רבי שמעון בן יוחאי (ורכוותיה) זכה לבחינה זו להיות לו צלם אלקים בשלימות, והוא נקרא במדריגת אדם על שם אדמה לעליון כביכול, והיה גדול ממלאכי השרת.

ובזה י"ל הטעם שמדליקין נרות ומאורות לכבודו של התנא האלקי דרשב"י, כי רבי שמעון בר יוחאי הוא זכה בשלימות אל צלם אלקים, ובחינה זו נקרא איש על דרך הכתוב (דברים ד כד) כי ה' אלקיך איש אוכלה הוא, ובזכותו של אותו תנא קדישא בעל הילולא יוכל כל איש מישראל להגיע למדריגת להיות צלם אלקים על פניו, ולקדש את גופו ולזככו בקדושה העליונה. ועל כן בני ישראל שמחים ביום הזה ביתר שאת שמחת הנשמה ושמחת הגוף. (תשע"ג)

*

בר יוחאי נאזרת בגבורה, ובמלחמת איש דת השערה, וחרב הוצאת מתערה, שלפת נגד צורריך.

נ"ל בבואור הענין על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' משות) אהא דאיתא בזוה"ק (תולדות דף קלו.) עשרים שנין אישתתה יצחק עם אתתיה, ולא אולידת עד דצלי צלותא, בנין רקוב"ה איתרעי בצלותהון

בר יוחאי עצי שטים עומדים. למוידי ה' הם לומדים. אור מפלא אור תיקוד הם יוקרים. הלא תמה יורוד מורך.

בר יוחאי

בר יוחאי ולשרה תפוחים. עלית ללקט בו מרקחים. סוד תורה כציצים ופרחים. נעשה אדם נאמר בעבוריך.

בר יוחאי

בר יוחאי נאזרת בגבורה. ובמלחמת איש דת השערה. וחרב הוצאת מתערה. שלפת נגד צורריך.

בר יוחאי

בר יוחאי למקום אבני שיש, הגעת זפני אריה ליש, גם גולת כותרת על עיש, תשורי ומי ישרוך.

גל"פ בהקדם מה שכתב הגאלאנטי בקול בוכים (איכה ב כא) שיש תתקנה רקיעים בכסא, והם כמנין השמיים כשתמנה הם' סתומה במספר שש מאות כדרך אותיות מנצפ"ך כידוע (שהאות ך' ארוכה שהוא אחר ת' הוא חמש מאות, ואחריו האות ס' סתומה במספר שש מאות, וכן כולם), הרי עולה תתקנה, והמלא"ך מט"ט אינו עולה אלא תת"ק מהם להעלות תפלתם של ישראל, וזהו כוונת הפסוק (דברים י יד) הן לה' אלקיך השמיים, כלומר ה"ן רקיעים הנשארים לה' אלקיך, ואין כח ביד שום מלאך לעלות שמה, עכ"ד.

זבוח כתב במעשה רוקח (פ' ואתחנן) בביאור הגמרא (חגיגה טו.) אחר קיצין בנטיעות היה זמעה בזה שראה למט"ט יושב וכותב זכיות לישראל, אמר שמא חס ושלום שתי רשויות הן. דהיינו שעלה בתת"ק רקיעים אשר שם נמצא המלאך מט"ט, אך בנה רקיעים שלמעלה שה"ן לה' אלים לברו ואין בלעדו, אי אפשר למעות עוד כמו שטעה אחר במט"ט, ע"ש באריכות.

אמנם אמרו חז"ל (דבר פ"א ס"ב) מחיצתן של צדיקים לפנים ממלאכי השרת אף בעולם הזה, ועוד יותר מזה מבואר במגלה עמוקות (פ' ואתחנן אופן כח) שמדריגת משה רבינו היה גדול ממדריגת מט"ט, ולפי זה י"ל שמשה רבינו עלה אף יותר ממלאך מט"ט, והיינו שנכנס אף בנה רקיעים אלו שאין שום מלאך יכול לכנס שם. וכתב במגלה עמוקות (אופן סח) רבי שמעון היה ניצוץ ממש רבינו ע"ה. ולפי זה

יש לומר כי גם רבי שמעון בר יוחאי זכה להתעלות בקדושת המדריגה ולהתקרב לפניו מן המחיצה בכל תתקנה רקיעים, נורמו לדבר רב"ן שמעון בר יוחאי בנימטריא תתקנה"ה.

והנה איתא בגמרא (חגיגה יד:) תנו רבנן, ארבעה נכנסו בפרדס, אמר להם רבי עקיבא כשאתם מניעין אצל אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים וכו', אחר קיצין בנטיעות, רבי עקיבא יצא בשלום. הרי כי מעות אחר היתה במקום אבני שיש, והמקום יותר גבוה למעלה, הוא הכסא הכבוד דחקוק עליו פני אריה כדכתיב (חזקאל י ד) וארבעה פנים לאחד וגו' והשלישי פני אריה, ויתכן שאלמלי היה אחר מגיע עד המקום ההוא פני אריה שהוא בנה רקיעים שהן למעלה מאלו תת"ק לא היה טועה.

וזה שאמר בגדולת רבי שמעון, למקום אבני שיש הגעת, ואף גם זאת זפני אריה ליש, היינו שעלה עוד למעלה באותן נ"ה רקיעים שהן לפני כסא הכבוד, ועל כן נכנס בשלום ויצא בשלום. (תשס"ז)

בר יוחאי בקודש הקדשים, קו ירוק מחדש חדשים, שבע שבתות סוד המישים, קשרת קשרי שין קשריך.

דצדיקיא, מאי טעמא בגין דיתרבי ויתוסף רבות קודשא לכל מאן דאיצטריך בצלותהון דצדיקיא. כוונת דבריו הקדושים, כי ישועת הש"ת איננו על אותו זמן בלבד, כי אם לכל עת ולכל חפץ אפילו לאחר זמן אותן הנפלאות, והם מוכנים ועומדים וחסדיו לא ימוש, ולכן הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים, כדי שעל ידי תפלתן יפתח הצינור והמעין לכל מי שצריך לאותו דבר, עכ"ד.

והנה לפעמים בעת שהארם רוצה להתפלל לפני ה' עומדים כנגדו מקטריגים רבים המעכבים את תפלתו שלא יוכל לעלות ולא יוכל להושיע, אמנם בכח התורה כל מזיקין בטלין, והתפלה עולה למעלה

בלי עיכוב. ולכן רבי שמעון בר יוחאי בגודל קדושתו, שלמד תורה מתוך הדחק י"ג שנה, והיה מובדל ומופרש מכל חיי עולם הזה וגופו נתקדש בקדושה עילאה, הוא פתח הצינור לדורות עולם, שבכל עת שהארם מבקש ישועה ורוצה להתפלל לפני ה', אם הוא סומך עצמו על אותו הצינור שפתח רבי שמעון בר יוחאי וחבריו, אין המקטריגים יכולים לעכב את תפלתו, וזוכה לפעול ישועה.

וזהו ביאור דברי הפייטן, בר יוחאי נאזרת בגבורה, שעסק במלחמתה של תורה בגבורה, ובכח התורה זכה גם ללחום במלחמת אש דת השערה, שלפת נגד צורריך, לבטל כל המקטריגים שלא יוכלו לעכב את תפלתו, וכח תפלה זו עומדת לעד ולנצח נצחים וכל אחד יוכל לסמוך עצמו לעמוד בתפלה לפני ה' בכח תפלת רבי שמעון. (תשס"א)

בר יוחאי נאזרת בגבורה, ובמלחמת אש דת השערה, וחרב הוצאת מתערה, שלפת נגד צורריך. וצריך ביאור באיזה מלחמה מיירי.

ויתבאר על פי מה שכתב בנוצר חסד (אבות פ"ה מ"ט) כי ענין המתקת הדינים הוא על ידי חידושי תורה או להמית עצמו על התורה ואפילו בלא חידוש, אבל לסתום פה המקטריגים והקליפות להכרית כל מריע, אינו אלא על ידי סודות התורה, ע"ש.

וזה שאמר בר יוחאי נאזרת בגבורה, ובמלחמת אש דת השערה, שיצא במלחמת אש התורה, ועל דרך שדרשו (קידושין ל:) כי ידברו את אויבים בשער, אמר רבי חייא בר אבא אפילו האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה. ובכח זה וחרב הוצאת מתערה שלפת נגד צורריך, הם המקטריגים שרוצים לעורר דינים על בני ישראל. (תשס"ז)

בר יוחאי למקום אבני שיש. הגעת זפני אריה ליש. גם גולת כותרת על עיש. תשורי ומי ישרוך.

בר יוחאי

בר יוחאי בקודש הקדשים. קו ירוק מחדש חדשים. שבע שבתות סוד המישים. קשרת קשרי שין קשריך.

בר יוחאי

בר יוחאי יוד חכמה קדומה. השקפת לבונה פנימה. שלשים ושתים נתיבות ראשית תרומה. את פרוב ממשח זיו אורך.

בר יוחאי

*

*

פירוש שי"ן של תפלין (ברכות ו. תורה אלו). והיינו שעל ידי מצות תפלין נמתק מדת הדין בשורשו, ולכן נשפע מזה פחד על אומות העולם. וזהו קשרת קשרי שי"ן קשריך, שזכה התנא האלקי להסיר כל הדינין מבני ישראל ולהמתיקן בשורשן, ושם אלקים נתמלא במילוי יו"ד מספר ש', שהוא גימטריא ברתמי"ם, והשפיע רחמים וחסדים על כל ישראל. (תשס"ג)

*

בר יוחאי יו"ד חכמה קדומה. ג"ל על פי דברי הארז"ל (טעמי

המצות פ' וירא) על הפסוק (תהלים מא ד) ה' יסעדנו על ערש דווי כל משכבו הפכת בחליו, כי החולי הוא בא לאדם מחמת היפוך רחמים לדין, ואור החכמה שהוא יו"ד (וזהו משפטים קכג.) נסתלק ממנו ונתהפכת יו"ד ונעשית דו"י, גם יו"ד במספרה הוא עש"ר ונהפך להיות ער"ש שהוא שוכב על המטה, הנקרא ער"ש דו"י, ולכן צריך אז שיסעדנו ה', ואז כל משכבו הפכת בחליו, פי' המשכב ששכב הוא ער"ש חוזר להיות עש"ר, וגם חליו שגרם לישכב על מטנו הוא דו"י חוזר להיות יו"ד, ועל ידי כן הוא מתרפא, עכ"ל. ומתאמרא משמיה דהרה"ק הרבי ר' פינחס מקאריין זללה"ה כי יום ל"ג בעומר הוא מסוגל לרפואות.

וזהו בר יוחאי יו"ד חכמה קדומה, היינו כי בכחו של התנא קדישא רבי שמעון נעשה האות יו"ד קדומה בראש התיבה, ונתהפך צירוף דו"י להיות יו"ד, ועל ידי כן נמשך רפואה לכל חולי ישראל, להסיר מהם כל חולי וכל מדוה. (תשע"ג)

*

בר יוחאי אשרי יולדתך, אשרי העם הם לומדיך, ואשרי העומדים על סודך, לבושי חשן תומיך ואוריך.

ואפ"ל בהקדם מה שכתב בצבי לצדיק (הילולא דרשב"י אות ט) בטעם השמחה ביום הזה ל"ג בעומר, כי מצינו (וזהו האזינו דף רפז:) שביום פטירתו לחיי העולם הבא, צוה רבי שמעון לרבי אבא שיכתוב כל מה ששמע מפיו, וטעמו של דבר לפי שחשש שלא ישתכח ח"ו כל חלק הנסתר מן התורה הקדושה, ומשום עת לעשות לה' התיר לכתוב דברים אלו בספר אף שהיא חלק מתורה שבעל פה, ועל זה סמך רבינו הקדוש גם כן אחר כך, בראותו שהלכות נתמעטו, להתיר לכתוב גם כל התורה שבעל פה כולה אף פשטי התורה, אחר שהיה לו עמוד גדול לסמוך עליו, הוא רשב"י רבו שהתיר לכתוב חלק הסוד, נמצא שעל ידי פעולת רבי שמעון נתקיים תורה שבעל פה, עכ"ל. ומבואר בכתבי האר"י ז"ל (משנת חסידים מס' השכיבה פ"א) דתורה שבכתב הוא דין ותורה שבעל פה הוא רחמים. נמצא שעל ידי פעולת רבי שמעון נתקיים בנו תורה שבעל פה ומדת הרחמים שולט בעולם.

י"ל על פי דברי החתם סופר (תר"מ השלם פ' ויצא) בפסוק ויחלום והנה סלם מצב ארצה וגו' והנה ה' נצב עליו, ובמדרש רבה (פס"ח סט"ו) סלם זה סיני, חושבנא דדין כחושבנא דדין. והנה חלקי מדריגות התורה הם ארבעה, הא' הלומד התורה וההלכות כמו שנתנו ה' מן השמים ואינו רואה לחדש בה דבר, והוא נקרא לקח, והב' החידושים שמחדשים בתורה נקראו בשם מטר היורד מלמעלה להרוות הארץ, הג' כשאדם עוסק בשני אלה לשמוע בישן וחדש לשמה, זוכה לשלישי סייעתא מן שמיא, שרוח הקודש הופיע בקרבו, ועל זה נאמר (דברים כח

י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, וממנו בא אל מדריגה ה' למעלה מן הכל להיות חופף בצל הקב"ה ושכינתיה, ועל זה כתיב (ישעיה ד ו) וסוכה תהיה לצל. ולהיות שמדריגה ראשונה משליבת הסל"ם הוא לק"ח, אחר זה מדריגת מטר, לכן אותיות אחר לקח הוא מטר, אחר זה זוכה שם י"י נקרא עליו, לכן אותיות אחר מטר הם שין, ראשי תיבות שים י"י נקרא (בעל הטורים פ' תבא), ואחר כך מדריגת סכת, לכן אחר שין תמצא אותיות סכת, נמצא ד' שליבות לסל"ם זה אחר זה בא"ב, לק"ח מטר שין סכ"ת, וכולם מצורף זה אחר זה בא"ב, והנה ג' מהנהי מדריגות ישנם גם כן בטומאה, לק"ח ומטר בלומדים שלא לשמה, ומכל שכן סכ"ת שיש מסתופף בכסת הנחש, ולא יזכרו כי אם במדריגת השלישית שם ה' נקרא עליו, אז הכל לטוב, לכן סל"ם ראשי תיבות שלשתן סכת לקח מטר, ראה יעקב שלשתן, אמנם והנה ה' נצב עליו, היא שם ה' נקרא עליך, ואז הכל לטובה, עכ"ל.

וזה שאמר הפייטן במעלת רבי שמעון, בר יוחאי בקודש הקדשים, שזכה להיות חופף בצל קוב"ה ושכינתיה במדריגת סכ"ת, קו ירוק מחדש חדשים, הוא מדריגת מטר לחדש חידושי הלכות בתורה, שבע שבתות סוד חמשים, היינו מדריגת לק"ח התורה הניתנה מן השמים לסוף חמשים יום, וזכה עוד למדריגה יותר למעלה מהם, קשרת קשרי שי"ן קשריך, ראשי תיבות שים י"י נקרא, ומזה ראייה שגם שאר המדריגות הם לטובה בכח לימוד תורה לשמה. (תשס"ג)

*

עוד יתבאר אומרו קשרת קשרי שי"ן קשריך. על פי מה שכתב הבני יששכר ברגל ישרה (מערכת י אות יא) לפרש הכתוב (מלכים-א יח לט) הוי"ה הוא האלקים, כי שם אלקים מורה על מדת הדין, אמנם כשתמלא השם במילוי יו"ד [אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם] גימטריא ש', וכן הוי"ה בחילוף א"ת ב"ש אותיות מצפ"ץ גימטריא ש', עכ"ל.

ובזה יל"פ הכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, וכתב בעל הטורים (פ' תבא) כי שים י"י נקרא ראשי תיבות שין,

והנה כתב החתם סופר (תורת משה פ' קדושים) דאי אמרינן נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, לכאורה אין טעם שיכבד איש את אביו ואת אמו, שהרי נוח לו אם לא היה נברא כלל, ע"ש.

וזהו ביאור דברי הפייטן, אשרי יולדתך, דנוח לו שנברא, והוא משום אשרי העם הם לומדי"ך היינו שמועותיו של רבי שמעון בתורה שבעל פה, ומה גם ואשרי העומדים על סודך, שצוה רבי שמעון לרבי אבא לכתוב תורת הנסתר, ומכח זה לא נשתכח מאתנו תורה שבעל פה, ומדת הרחמים שולט בעולם, ועל כן נוח לו לאדם שנברא. (תשס"ה)

*

בר יוחאי אשרי יולדתך, אשרי העם הם לומדיך, ואשרי העומדים על סודך, לבושי השן תומיך ואוריך.

יתבאר על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' מטות) אהא דאיאת בווה"ק (תולדות דף קלו.) עשרים שנין אישתהה יצחק עם אתתיה, ולא אולידת עד דצלי צלותא, בנין דקוב"ה איתרעי בצלותהון דצדיקיא, מאי טעמא בנין דיתרבי ויתוסף רבות קודשא לכל מאן דאיצטריך בצלותהון דצדיקיא. כוונת דבריו הקדושים, כי ישועת השי"ת איננו על אותו זמן בלבד, כי אם לכל עת ולכל חפץ אפילו לאחר זמן אותן הנפלאות, והם מוכנים ועומדים וחסדיו לא ימוש, ולכן הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים, כדי שעל ידי תפלתן יפתח הצינור והמעייץ לכל מי שצריך לאותו דבר, עכ"ד.

וזהו ואשרי העומדי"ם על סודיך, על דרך שאמרו (ברכות ו): אין עמידה אלא לשון תפלה, והיינו אשרי הנשענים על כח התפלה ועל הצינור שפתחו הראשונים כמו שגילה לנו רשב"י בסודות הזוהר הקדוש שהצדיקים משפיעים לדורות הבאים, ובכל עת יודעים שהם יכולים להתפלל, כי כבר פתחו הראשונים את הצינור שיהיו תפלותינו מתקבלות לרצון לפני ארון כל. (תשע"א)

והנה איתא בגמרא (עירובין יג:) נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, ופירש המהרש"א בחידושי אגדות (מכות כג:) נמנו היינו שמונו מנין המצוות, ורבו הלאווין שהן שם"ה על העשין שהם רמ"ה, ואם כן קרוב האדם להפסד ורחוק משכר, ולכן הסכימו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, עכ"ד. והקשו המפרשים הלא מפי עליון לא תצא הרעות, והיאך יתכן שברא את האדם קרוב אל ההפסד ורחוק מן השכר.

ותריץ א"ז זללה"ה בייטב פנים (לפרשת החודש אות א) על פי הגמרא (יומא פו:) בתשובה מאהבה זדונות נעשות זכיות, ומעתה מי שעשה תשובה מאהבה דזדונותיו נעשין זכיות, בודאי הזכיות מרובין, ונוח לו שנברא, עכ"ד. אך נודע כי ענין התשובה הוא רק ממדת הרחמים, כדאייתא במדרש (ילקוט יחזקאל רמז שנה) מדת הדין אומרת נפש החוטאת תמות, ורק הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו אמר יעשה תשובה ויתכפר לו. אם כן דוקא בזכות פעולת רשב"י, שעל ידו נתקיימה בעולם תורה שבעל פה שהוא מדת הרחמים, אמרינן נוח לו לאדם שנברא משלא נברא, כיון שמועיל לנו התשובה לעשות מן הזדונות זכיות.

ובזה יל"פ ענין השמחה ביום הזה בהילוליה דרשב"י, מה שלא מצינו כן בשום תנא או אמורא, אך כתב בספה"ק בני יששכר (אות ד) הנה ביום הזה ל"ג בעומר יומא דהילולא דרשב"י בו ביום עלה לשמי מרומים, ומסתמא ביום זה נולד גם כן, כי הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום אל יום (ראש השנה יא.) ע"ש. ובכן יש לומר כי השמחה בהילולא דרשב"י, אינו על בשביל שהוא עת הסתלקותו מעולם הזה, אלא השמחה הוא בשביל שהוא יום הולדתו, והגם שאין עושים בשום אדם שמחה ביום הולדתו, אמנם הרי בזכות רבי שמעון בר יוחאי אמרינן נוח לו לאדם שנברא, ושפיר יש לשמח ולברך את ה' אשר יצר את האדם זה המובחר ביצירת האנושי.

וְאִמְרַתֶּם כֹּה לָחִי, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי:

וְאִמְרַתֶּם כֹּה לָחִי, רַבִּי שְׁמַעוֹן צַדִּיקָאי:

**דַּרְשׁ כָּל תַּעֲלוּמוֹת, בְּעַז וְתַעֲצוּמוֹת, עָלֶיךָ
מַעֲלוֹת רְמוֹת, אֲדוֹנֵינוּ בֶר יוֹחָאי.**

וְאִמְרַתֶּם:

**הַחֲבָא בְּתוֹךְ מַעֲרָה, מִפְּנֵי הַגְּזֵרָה, שָׁם לָמַד
סִתְרֵי תוֹרָה, אֲדוֹנֵינוּ בֶר יוֹחָאי.**

וְאִמְרַתֶּם:

**וְשֵׁם נִבְרָא מַעֲיָן לּוֹ, וְחֲרוֹב לְמַאֲכָלוֹ, מַה פּוֹז
חֲלָקוֹ וְחֲבָלוֹ, אֲדוֹנֵינוּ בֶר יוֹחָאי.**

וְאִמְרַתֶּם:

**אִישׁ אֱלָקִים קָדוֹשׁ הוּא, אֲשֶׁרֵי עֵינַי רָאִיתָהוּ, לֵב
חָכֵם יִשְׁבִּיל פִּיחוֹ, אֲדוֹנֵינוּ בֶר יוֹחָאי.**

וְאִמְרַתֶּם:

**בְּרוּךְ הוּא מִפִּי עֲלִיּוֹן, קָדוֹשׁ הוּא מִתְרַיֵּן, מְאוֹר
גָּלִיל הָעֲלִיּוֹן, אֲדוֹנֵינוּ בֶר יוֹחָאי.**

וְאִמְרַתֶּם:

**גִּבּוֹר וְאִישׁ מְלַחֲמָה, בְּדַת תּוֹרָה תְּמוּמָה, מְלֵא
מִדָּע וְחֲכָמָה, אֲדוֹנֵינוּ בֶר יוֹחָאי.**

וְאִמְרַתֶּם:

וְכִי צִדִּיק לְבָרָכָה, דִּין רִיבָא וְכִי רִיבָא, זָכָה
רַבִּים זָכָה, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

חֲדָשׁ בְּמִזְחֵה הַלְּבוֹת, חַס בְּמִשְׁנֵה עֲרוּכוֹת, זֶה
חֲמִרְנִיז מִמְּלֻכוֹת, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

מִהֵר אֶת עֵיר מְבָרָה, עֲשֵׂה אוֹתָהּ נִקְיָה, הוֹדוּ
לוֹ מִשְׁמַיָּא, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

יָדַע כָּל חַסְדֵּיכֶם, דְּבָרֵי עוֹשִׂים פְּרוֹת, בְּטַל
בְּמִזְחֵה גְּזוּרוֹת, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

כָּל יָמֵי אֲשֶׁר חָיָה, אוֹת תִּקְשֵׁת לֹא נִחְיָה, כִּי
הוּא אוֹת עוֹלָם חָיָה, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

לְכָל יִשְׂרָאֵל הָאֵיר, בְּסוּד תּוֹרָה תִּבְהוֹר, כְּאוֹר
חַחְמָה מְזוּהָר, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

מְקוֹם בְּחַר בְּשִׁמְיָא, עִם תְּנַבִּיא אֲחִיָּה, זֶה מְבַנֵּי
עֲלֵיָה, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

נִחְמָד מְאֹד לְמַעְלָה, זָכָה לִיקָר וְגַדְלָה, פִּתְר
עֲלִיזָן לוֹ נִגְלָה, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

סִינֵי סִינֵי לוֹ נִקְרָא, אֲרֵי שְׂבַחְפּוֹרָה, מְפַנֵּי תַעֲיָא
תּוֹרָה, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

עֲשֵׂה שְׁבָעִים תְּקוּנִים, יִקְרִים מְפַנֵּנִים, כָּם תִּקְן
הַעֲלִיזִים, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

פִּתַח אֶת פִּי בְּחִכְמָה, הוֹצִיא אוֹר תְּעִלְמוֹת,
תִּקְן זְחָרֵי חֲמָה, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

צִדִּיק יְסוּד הָעוֹלָם, גְּלָה מְדַרְשׁ תְּנַעְלָם, יְכוּל
לְפַטוֹר הָעוֹלָם, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

קוּלוּ זְמַר עֲרִיצִים, זְחָרִית אֶת תְּקוּצִים, זְחָצִיל
תְּלַחֲצִים, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

רְאֵה פְּנֵי מְאִירִים, בְּשַׁבְּתוֹ עִם תְּבָרִים, עֵת
גְּלָה סוּד נְסֻתִים, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

שָׁלוֹם רַב עַל מוֹשְׁבָנוּ, מַח יָפִיז וְמַח מוֹזְבוּ,
דוֹכַר אֶמֶת בְּלִבְבוּ, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

תּוֹרָתוֹ מִיָּנָן לָנוּ, הוּא מְאִירַת עֵינֵינוּ, הוּא יְמַלִּיץ
טוֹב בְּעַדְנוּ, אֲדוֹנֵנוּ בְּרַי יִחְיֵא.

וְאָמְרָתִים:

אָמַר רַבֵּי עֲקִיבָא, אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, לְפָנֵי מִי אַתֶּם מְטַהְרִין, וְמִי
מְטַהֵר אֶתְכֶם, אֲבִיכֶם שְׁבַשְׁמִים. וְאוֹמֵר, מִקְּוֵה יִשְׂרָאֵל ה', מַח מִקְּוֵה
מְטַהֵר אֶת הַטְּמֵאִים, אֵף תְּקַדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל:

מתוך דברות קודש מב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

במסכת הכרת הטוב ע"י מוסדות יטב לב באה"ק - אול"י ג' פרשת תרומה תשע"ב לפ"ק בעיר טבריה

געהאט האט ער געשפילט אויף די חתונה, און דער רבי האט הנאה געהאט פון זיין שפילן, האט זיך דער רבי פון לובלין דעמאנט, אז ער האט געשפילט אויף זיין חתונה, און ער האט הנאה געהאט, און ער האט זיך צושמייכלט, ווייל ער האט זיך דעמאנט, אז ער האט הנאה געהאט דעמאלט'ס פון יענעם ווי אזוי ער האט געשפילט, האט ער איהם געזאגט אויב אזוי, האסטו דאך מיר מהנה געווען מיט עפעס, האסטו שוין א קשר מיט מיר, קען איך דיר שוין א טובה טוהן.

מדהאט געהערט ווי דער רבי פון לובלין האט פארציילט דאס די מעשה, האט איינער געזאגט אז ער פארשטייט יעצט, דער ראפשיצער רב האט געזאגט א ווערטל, דער רבי האט זיך צולאכט, דער רבי האט זיך דערמאנט ער האט חתונה געהאט, דער ראפשיצער רב האט מיט געהאלטן דעם גאנצן עסק.

פארוואס פארצייל איך די מעשה, אז מי'איז אויף דעם עולם און מ'קען טוהן, און אז מ'קומט קיין ארץ ישראל, מ'קומט אהער, צו קיין טבריה, צו קיין צפת, ווי דער אר"י הק', און דער בית יוסף, און דער אלשיך הק' וכדו', און דא אין טבריה ווי מ'האט פריער אויסגערעכנט, די הייליגע תנאים און הייליגע אמוראים, קיינער קומט נישט אהער ווייל מ'ווייל קומען אויף א טור דא אין גליל, מ'איז געקומען אהער נאר ווייל מ'ווייל גיין אויפן ציון פון הייליגן תנא, צו ס'איז רבי שמעון, צו דער הייליגער תנא רבי עקיבא, צו רבי מאיר, דער הייליגער רמב"ם, דער הייליגער בית יוסף דער שולחן ערוך, דער אר"י הק'.

דאס גיין אויף א ציון פון צדיקים איז א ענין פון התקשרות, אידן האבן זיך געלאזט קאסטן געלט, דאס איז א טירחא דגופא און א טירחא דמונא, מ'קומט און מ'צאלט געלט, ווייל מ'ווייל האבן א קשר מיט די צדיקים, מ'ווייל זיך מתקשר זיין בעולם הזה, און מ'ווייל זיך מתקשר זיין מיט זיי בעולם העליון, ס'איז זייער וויכטיג בעולם הזה, און נאך וויכטיגער איז דאס בעולם העליון.

און אז מ'האט א קשר מיט זיי, משנה לשנה גייען זיי ארויף למעלה למעלה, אין העכערע בחינות און העכערע מדריגות, און די קדושה ווערט גרעסער, יעדער פארשטייט. און אז מ'האט די זכיה א קרוין מחומר, מ'זיצט דא אויף דעם עולם השפל, און מ'האט א קשר א שייכות מיט צדיקים וואס זענען אזוי הויך, גבוה מעל גבוה, אזעלכע הויכע בחינות, אזעלכע הויכע מדריגות, א מענטש פון דא מאשפות ירום אביון, מ'קען זיך פון דא מעמק הבכא, פון דעם שפלות'דיגן מצב ווי א מענטש געפינט זיך יעדער איינער, און מ'קען זיך מקשר זיין מיט זיי, און מ'הייבט זיך צו א הויכע בחינה, דאס אליינס איז ווערט כל הון דעלמא, די קשר וואס מ'האט מיט די צדיקים, דאס אליין איז ווערט אן א שיעור געלט, און מ'קען דאס נישט באצאלן.

און על אחת כמה וכמה, מ'קומט און מ'איז זיך שופך שיה מ'גיסט זיך אויס דאס הארץ, יעדער איינער האט וואס מתפלל צו זיין, יעדער איינער, יעדער האט זיך זיין פעקל, יעדער טראגט מיט, און מ'קומט צו די צדיקים, יעדער איז כדאי לעצמו, על אחת כמה וכמה ווען מ'קומט צו מערערע, דער אייבערשטער זאל העלפן, די תפילות וואס מ'גייט מתפלל זיין אויף די קברי צדיקים, זאלן עולה זיין לנחת רוח פארן הייליגן באשעפער, און ס'זאל טוהן די ריכטיגע פעולות, ויושר יליצו בעדינו חיות אש, די צדיקים בעולם העליון זאלן מתפלל זיין פאר אונז, ולכל הנלוים אליהם, פאר אלע שולחים וואס האבן אונז געבעטן, אז מ'קומט אהער מ'זאל זיי אינוינען האבן און מתפלל זיין פאר זיי, מ'ברענגט מיט זייערע בקשות, מ'זאל זיין א שליח להולכה - ווי כ'האב שוין אמאל געזאגט - אהער צו ברענגען זייערע בקשות, און א שליח לקבלה אהיים צו טראגן פאר די אלע אידן, דער אייבערשטער זאל ממלא זיין כל משאלות לבם לטובה, זיי זאלן געהאלפן ווערן מיט אלעם גוטן, מיט אלעס וואס אלע אידן דארפן צו האבן ברוחניות ובגשמיות, מיט שפע ברכה והצלחה, בני חיי ומזוני רויח, וכל מילי דמויטב תמיד.

מ'גייט אי"ה גיין צו די קברי צדיקים, די הייליגע תנאים וואס מיר לערנען זייערע מימרות, און ס'איז שגור בפנינו יעדן טאג, אדער דער תנא אדער דער תנא, מ'לערנט א משנה, מ'לערנט א ברייתא, לערנט מען רבי עקיבא, לערנט מען רבי מאיר, לערנט מען רבי יהודה, לערנט מען רבי שמעון, הייליגע תנאים, מיט א אימה און פחד דערמאנט מען זייער נאמען, וואס איז רבי מאיר, וואס איז רבי שמעון, וואס איז רבי יהודה, דאס איז א שטיק פייער פון הימל, וואס מ'האט אראפ געשיקט פון גן עדן העליון אויף דעם עולם התחתון אויף דעם עולם השפל, און דאס איז געווארן הייליגע תנאים, הייליגע אמוראים.

ס'הייבט אן א איד דורכצונעמען, ס'כאפט איהם אן א ציטער פון קאפ ביז פיס, דא לרא נקשן, אז מ'איז זיך מתבונן, מ'האט די זכיה און מ'גייט צו גיין אויף דעם ציון פון דעם תנא, פון דעם צווייטן תנא, א דריטן תנא, צו אן אמורא, קדושתם מי יתנה, מ'קען דאך דאס נישט זאגן מיט מויל, אס ראשונים כמלאכים, די ראשונים זענען ווי מלאכים, דאס איז די ראשונים, יעצט ווער רעדט נאך פון אמוראים און תנאים, דאס איז נאך סאך העכער פון מלאכים, די מלאכים און שרפים פארשטייען ניטאמאל וואס איז די גרוסקייט פון א תנא.

און אונז האבן מיר די זכיה זיך מקשר זיין מיט די הייליגע תנאים, ווען מ'דערמאנט א מימרא, אז מ'לערנט א משנה, מ'לערנט א ברייתא, און מ'פלאגט זיך צו פארשטיין, צו מברר זיין א שיטה, א טעם פון רבי מאיר, א טעם פון דעם תנא פון יענעם תנא, פון וואו ער לערנט דאס ארויס, און וואס ער לערנט, אזוי איז מען זיך מדבק אין די הייליגע תנאים.

אשרינו מה טוב חלקינו, וואס מיר האבן די זכיה, אז מ'קומט אויף א ציון פון די צדיקים, איז דאס א ענין פון התקשרות מיט א צדיק, דאס התקשרות מיט צדיקים, דאס איז א טובה בעולם הזה, און א טובה בעולם העליון.

די וועלט זאגט נאך אז דער רבי פון לובלין, האט זיך אמאל ביי די שמונה עשרה צושמייכלט, און דער ראפשיצער רב איז דארט געווען - ער איז געווען א תלמיד פון רבי'ן פון לובלין, און ער פלעגט דאך צו זאגן ווערטלעך, נישט אלעמאל האט מען פארשטאנען זיינע ווערטלעך, איך זאג נישט אלעמאל, קיינמאל נישט - האט ער געזאגט א ווערטל דער רבי האט געלאכט, ער האט זיך דערמאנט ער האט חתונה געהאט. [מ'זאגט אזא ווערטל אויף איינעם, ער לאכט ער האט זיך דערמאנט פון זיין חתונה], און דער עולם האט געשמייכלט.

שפעטער האט עמ"צער געפרעגט דעם רבי'ן פון לובלין, וואס איז געווען - איינער פון די תלמידים האט זיך געטרויעט צו פרעגן - האט ער איהם געזאגט, אז ווען ער האט געדאוונט שמונה עשרה, איז געקומען צו איהם א נשמה פון עולם העליון, און געבעטן אז דער רבי זאל איהם א טובה טוהן, און ס'איז נישט געווען א נשמה וואס איז געווען שוין אסאך יארן בעולם העליון, נאר נישט לאנג איז דאס געווען, האט איהם דער רבי פון לובלין געפרעגט, צו ער איז געקומען צו איהם בחיים - אויף א שבת א יו"ט - צו ער איז געפארן קיין לובלין, זאגט ער ניין ער איז קיינמאל נישט געפארן, אפילו נישט אויף א שבת, האט ער איהם געפרעגט - דער רבי פון לובלין פלעגט אמאל ארויספארן - צו ער איז אמאל געקומען מיט א קוויטל, און זיך געזעגנט מיט א פדיון, צו ער איז געווען, זאגט ער ניין ער איז קיינמאל נישט געווען, נו זאגט ער איהם איז וואס קען איך דיר העלפן, אז בחיים חיותך האסטו נישט געהאט קיין שום קשר מיט מיר, וואס קען איך דיר העלפן, האט די נשמה זייער אנגעהויבן צו וויינען ער דארף א תיקון, ער דארף א טובה, און ער קען איהם נישט טוהן.

האט איהם דער רבי פון לובלין געזאגט, אפשר האסטו עפעס א קשר געהאט מיט מיר, האט ער געזאגט, יא ער האט זיך דערמאנט, ווען דער רבי האט חתונה